

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-
ARVOVALIOKUNNAN LAUSUNTO
20/2009 vp**

**Valtioneuvoston selvitys (UTP): Valtiosopimus-
selvitys Suomen kansainvälisestä sopimuspoli-
tiikasta vuosina 2006—2009 ja sen kehityssuun-
nista**

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 17 päivänä kesäkuuta 2009 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen Valtiosopimus selvitys Suomen kansainvälisestä sopimuspolitiikasta vuosina 2006—2009 ja sen kehityssuunnista (UTP 3/2009 vp) työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikönpäällikkö Kaija Suvanto, ulkoasiainministeriö
- hallitusneuvos Raila Kangasperko, työ- ja elinkeinoministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimukset, suositukset ja julistukset

Kansainvälinen työjärjestö ILO on YK:n erityisjärjestö, joka valvoo ja säätelee työelämää kansainvälisten yleissopimusten ja suositusten avulla. ILO:n perussäännön 19 artikla edellyttää kunkin jäsenvaltion saattavan yleiskokouksen hyväksymät yleissopimukset ja suositukset määräajassa, pääsääntöisesti 12 kuukauden kuluessa, yleiskokouksen päättymisestä toimivaltaisen valtioelimen käsiteltäviksi lainsäädäntö- ja muita toimia varten.

Artiklaa on vakiintuneesti tulkittu Suomessa siten, että ILO:n hyväksymät yleissopimukset ja suositukset on esitelty eduskunnalle perustuslain 94 §:n nojalla. Pykälän mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia tai vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen.

Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että ILO:n yleissopimuksista on laadittu hallituksen esitys eduskunnalle myös niissä tapauksissa, joissa hallitus ei ole puoltanut kyseessä olevan yleissopimuksen ratifioimista. Hallituksen esi-

tyksellä eduskunnan käsiteltäviksi on saatettu myös ILO:n suositukset.

Koska eduskunta ei käsitellessään ILO:n yleissopimuksen hyväksymättä jättämistä taikka ILO:n julistuksia tai suosituksia päättä perustuslaissa tarkoitetulla tavalla kansainvälisen velvoitteen hyväksymisestä, valtioneuvoston selvityksessä esitetään, että nämä asiat saatettaisiin eduskunnan käsiteltäviksi perustuslain 47 §:n nojalla.

Perustuslain 47 §:ssä säädetään eduskunnan tietojensaantioikeudesta, jolla tarkoitetaan yhtäältä valtioneuvoston velvollisuutta omaaloitteisesti toimittaa eduskunnan tarvitsemat tiedot ja toisaalta valtioneuvoston velvollisuutta toimittaa eduskunnan pyytämät tiedot. Pykälän 1 momentin mukaan asianomaisen ministerin tulee huolehtia siitä, että valiokunta tai muu eduskunnan toimielin saa viipymättä tarvitsemansa viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tiedot. Pykälän 2 momentin mukaan valiokunnalla on oikeus saada valtioneuvostolta tai asianomaiselta ministeriöltä selvitys toimialaansa kuuluvasta asiasta. Valiokunta voi selvityksen johdosta antaa asiasta lausuntonsa valtioneuvostolle tai ministeriölle. Säännöksessä luotu menettely ei poissulje mahdollisuutta keskustella asiasta eduskunnan täysistunnossa eduskunnan työjärjestyksen mukaisesti eduskunnan näin halutessa. Valtioneuvoston selvityksen mukaan perustuslain 47 §:n mukainen menettely voisi tarjota eduskunnalle nykyistä luontevamman tavan käsitellä ILO:n suosituksia ja julistuksia sekä niitä ILO:n sopimuksia, joita hallitus ei esitä ratifioitaviksi. Menettely täyttäisi perussäännön 19 artiklan mukaiset vaatimukset toimivaltaisen valtioneuvoston käsitelystä. Ne ILO:n yleissopimukset, jotka Suomen olisi tarkoitus ratifioida, saatettaisiin edelleen eduskunnan hyväksyttäväksi perustuslain 94 §:n mukaisesti. Valiokun-

nan saaman selvityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö koordinoisi ILO-asioiden valmistelua valtioneuvoston piirissä ja huolehtisi siitä, että eduskunnan asianomainen valiokunta saisi ILO:n säätämässä määräajassa selvityksen ILO:n yleiskokouksen hyväksymistä suosituksista ja julistuksista samoin kuin niistä yleissopimuksista, joita hallitus ei esitä ratifioitaviksi. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta katsoo, että perustuslain 47 §:n mukainen menettely on valtioneuvoston ja eduskunnan kannalta merkittävästi nykyistä joustavampi ja kevyempi tapa käsitellä ILO:n hyväksymiä suosituksia ja julistuksia. Se turvaa kuitenkin riittävällä tavalla eduskunnan tiedonsaantimahdollisuudet ILO:n hyväksymistä suosituksista ja julistuksista.

Niiden yleissopimusten osalta, joita hallitus ei esitä ratifioitaviksi, perustuslain 47 §:n mukainen menettely turvaa sen, että eduskunnan asianomainen valiokunta saa selvityksen niistä syistä, joilla hallitus on päätenyt olemaan esittämättä sopimuksen ratifioimista. Valiokunnalla on mahdollisuus antaa tarvittaessa asiasta oma lausuntonsa valtioneuvostolle tai asianomaiselle ministeriölle. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mielestä tämä menettely siihen tarvittaessa liitettävän täysistuntokeskustelun kanssa turvaa eduskunnalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa asiaan.

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta puoltaa selvityksessä esitettyä muutosta ILO-asioiden eduskuntakäsittelyyn liittyviin menettelytapoihin.

Lausunto

Lausuntonaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Sanna Perkiö /kok
jäs.	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Paula Sihto /kesk
	Arja Karhuvaara /kok	Tarja Tallqvist /kd
	Merja Kyllönen /vas	Kimmo Tiilikainen /kesk
	Jari Larikka /kok	vjäs. Timo Juurikkala /vihr
	Markus Mustajärvi /vas	Lenita Toivakka /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.